

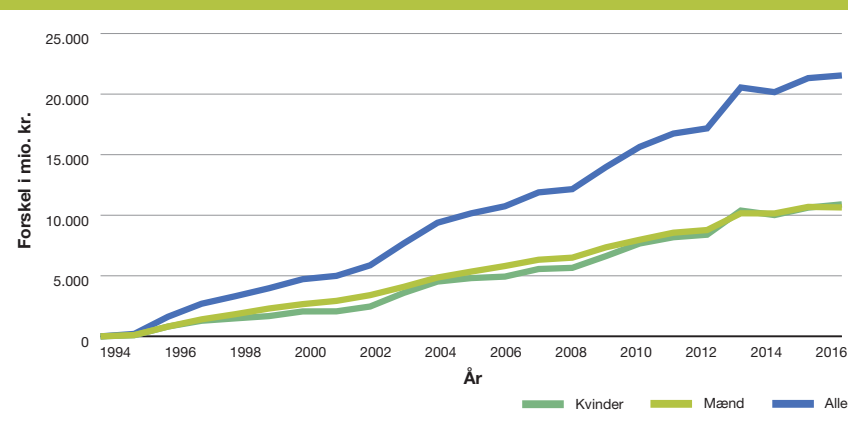
Stadig stigende levetid koster 22 mia. kr. mere i folkepension om året

De ældre bliver ældre, og det har de efterhånden gjort i årtier. Det har betydning for, hvor mange milliarder statskassen hvert år skal udbetale til folkepension. På 23 år er den årlige udbetaling steget med 22 mia. kr. om året på grund af danskernes længere levetid – også når der er taget hensyn til den store stigning i antallet af folkepensionister og den øgede private pensionsopsparing. Det viser en ny beregning fra ATP, der opgør, hvor meget forbedringen i levetiden har betydet for udviklingen i statens udbetalinger til folkepension siden 1994.

Sagt på en anden måde er statens udbetalinger steget 23 pct. mere, end de ville have gjort, hvis ikke pensionisterne havde oplevet den forbedring i levetiden, de har været vidne til fra 1994 til 2016.

Analysen tager udgangspunkt i sandsynligheden for at dø på alderstrinnene 65-99 år for mænd og kvinder i hvert år i perioden 1994 til 2016. På baggrund af disse aldersspecifikke døds sandsynligheder inden for året beregnes, hvor stor en andel der kan forvente at overleve fra 65-års alderen til 99-års alderen – en såkaldt overlevelseskurve på tværs af alder inden for året. Overlevelseskurven i de enkelte år efter 1994 sammenlignes dernæst med overlevelseskurven fra 1994, og forholdet imellem de to overlevelseskurver

Figur 1 – Ændring i folkepensionsudbetalingen fra 1994 til 2016 på grund af ændring i levetiden

Note: Figuren viser den samlede stigning i udbetalingerne til folkepension, der kommer fra forskellen i de aldersspecifikke dødeligheder for 65-99-årige mænd og kvinder i 1994 ift. alle de efterfølgende år frem til 2016. De aldersspecifikke dødeligheder er omregnet til overlevelseskurver, og derefter er forskellen i overlevelseskurven blevet ganget på de observerede folkepensionsudbetalinger i 1994. Ændringen i udbetalingerne er korrigeret med satsreguleringen. Kilde: ATP's egne beregninger 2019 på data fra Danmarks Statistik.

på hvert alderstrin bruges til at opskalere de observerede udbetalinger til folkepension på de enkelte alderstrin i 1994. Til sidst summeres de samlede udbetalinger til folkepension i 1994 på tværs af alderstrin, og sammenlignes med hvad udbetalingen ville have været, hvis dødeligheden havde været den samme som i de efterfølgende år - se Figur 1.

De samlede udbetalinger til folkepension i 1994 ville således have været

21,6 mia. kr. højere end de var i 1994, hvis man i 1994 havde haft den samme levetid som i 2016.

Andre faktorer påvirker også udbetalingerne

I perioden 1994 til 2016 er der ud over levetidsforbedringen sket flere ting, som har øget udbetalingerne til folkepension. For eksempel er antallet af folkepensionister steget med 37,1 pct., hvilket hænger sammen med, at de store krigsårgange ►

begyndte at gå på pension i midten af nullerne. Og fra 2004 til 2006 sænkede man folkepensionsalderen fra 67 år til 65 år. I modsat retning har virket, at udbetalingerne fra private pensionsordninger i perioden er steget med 160 pct., hvilket isoleret set har reduceret udbetalingerne til folkepension, fordi flere får modregnet deres private pensionsudbetalinger i folkepensionen. I beregningerne i Figur 1 er der dog taget højde for disse forhold, så det alene er effekten af den stigende levetid, man ser.

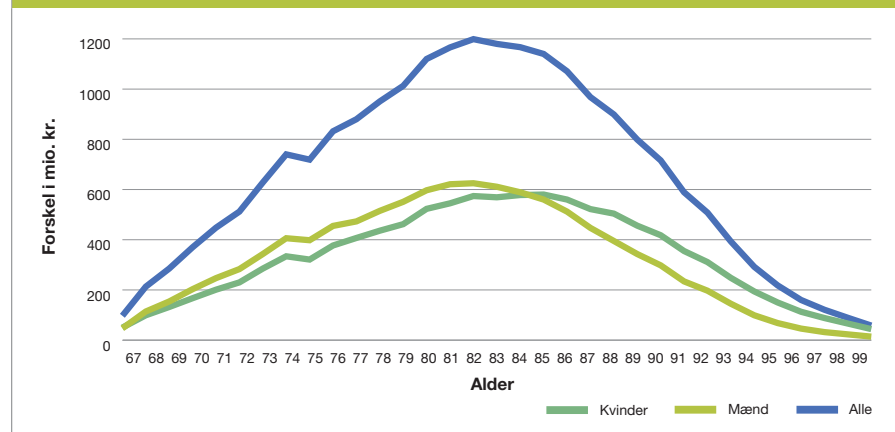
Mænd og kvinder har i perioden oplevet nogenlunde den samme stigninger i kroner – hhv. 10,6 og 10,9 mia. kr. –, men mænd har oplevet den største relative stigning i perioden (35 vs. 21 pct.).

Årsagen til at mændenes udbetalinger stiger relativt mest, er, at mændene har oplevet en større forbedring i levetiden end kvinderne fra 1994 til 2016. Mændenes samlede forbedring i levetiden var på 28,9 pct., mens kvindernes var på 18,8 pct.

Stigningen i udbetalinger sker ikke jævnt over alder

Ser man på stigningen i folkepensionsudbetalingerne fra 1994 til 2016 fordelt på alder – se Figur 2 – så kan man se, at stigningen i udbetalingerne ikke steg jævnt hen over alderen. Den største stigning sker ved 82-års alderen generelt set. For mændene sker den største stigning også ved 82-årsalderen, mens den største stigning først sker ved 85-års alderen for kvinderne. Årsagen til forskellen i, hvornår udbetalingerne stiger mest for mænd og kvinder er, at mænde-

Figur 2 – Ændring i folkepensionsudbetalingen over alder på grund af ændring i levetiden fra 1994 til 2016

Note: Figuren viser den samlede stigning i udbetalingerne til folkepension, der kommer fra forskellen i de aldersspecifikke dødeligheder for 67-99-årige mænd og kvinder i 1990 i forhold til alle de efterfølgende år frem til 2016. De aldersspecifikke dødeligheder er omregnet til overlevelseskurver, og derefter er forskellen i overlevelseskurven blevet ganget med de observerede folkepensionsudbetalinger. Ændringen i udbetalingerne er korrigeret med satsreguleringen. Kilde: ATP's egne beregninger 2019 på data fra Danmarks Statistik.

ne i gennemsnit lever 2-3 år kortere end kvinder. Mændenes relative større stigning i levetiden de seneste 23 år skal ses i lyset af, at kvindernes levetid forbedrede sig relativt mere end mændenes i perioden 1950 til 1985.

Den største procentvise stigning sker for begge køn på de højeste alderstrin, hvor stigningen nærmer sig 200 pct. (ikke vist her). Den store stigning på de ældste alderstrin hænger sammen med, at de ældste alderstrin oplever den akkumulerede effekt af den forbedrede overlevelse på alle de yngre alderstrin. Men fordi der er forholdsmæssigt færre ældre på de ældste alderstrin, er den største samlede udgiftsstigning at finde blandt de yngre aldersgrupper.

Sådan er der regnet

I analysen tages der udgangspunkt i de aldersspecifikke dødeligheder for mænd og kvinder i årene 1994 til 2016 på alderstrinnene 65-99 år (HISB8 i Statistikbanken, Danmarks Statistik). På baggrund af de aldersspecifikke dødeligheder beregnes dernæst en overlevelseskurve på tværs af alderstrin inden for året. Overlevelseskurverne for perioden 1995 til 2016 sammenlignes derefter med året 1994 for at se, hvor mange flere der har overlevet frem til de pågældende alderstrin. Dernæst opskales de realiserede folkepensionsudbetalinger i 1994 på de enkelte alderstrin svarende til forskellen i overlevelseskurverne. Folkepensionsudbetalingerne er i alle årene løftet til 2016-satsreguleringskroner ved hjælp af satsregulerings-satsen.

Satsregulerings-satsen er den sats, en lang række indkomstoverførsler som folkepension, førtidspension, efterløn, kontanthjælp, arbejdsløsheds-, syge- og barseldagpenge samt børnetilskud m.fl. hvert år opreguleres på grundlag af.

